

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av avfallslagen och 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

Till miljöutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av avfallslagen och 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (RP 46/2022 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för utlåtande till miljöutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Sirkku Jaakkola, miljöministeriet
- biträdande direktör Marko Niemelä, Skatteförvaltningen, Enheten för utredning av grå ekonomi
- överinspektör Jukka Nevalainen, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland
- jurist Matias Penttilä, Cirkulärkraft Finland rf
- specialsakkunnig Tuulia Innala, Finlands Kommunförbund
- ledande expert Katja Moliis, Miljöindustrin och -tjänster YTP rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Transport- och kommunikationsverket
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland
- Finlands miljöcentral
- Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
- Finsk Handel rf
- Skogsindustrin rf
- Byggnadsindustrin RT rf
- Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- Företagarna i Finland rf.

Inget yttrande av

- Finlands näringsliv rf.

Utlåtande EkUU 28/2022 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Det föreslås att förutsättningarna för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ändras och att det inrättas två nya informationstjänster. Syftet med de föreslagna ändringarna är att säkerställa en så enhetlig kravnivå som möjligt för aktörerna i branschen och bekämpa grå ekonomi.

Förslaget hänför sig till en mer omfattande utveckling av avfalls- och produktinformationssystemet. Bakgrunden till detta är målen att främja cirkulär ekonomi och EU:s direktiv om ändring av avfallsdirektivet.

Ekonomiutskottet har i enlighet med sitt ansvarsområde bedömt förslaget särskilt med tanke på den ekonomiska omvärlden, marknadens funktion och konsekvenserna för företagen. Ekonomiutskottet har i många sammanhang betonat betydelsen av Finlands pionjärskap på marknaden för cirkulär ekonomi. Den nu föreslagna regleringen stöder för sin del detta mål och bidrar till lika konkurrensvillkor. Ekonomiutskottet anser att den föreslagna lagstiftningen i princip är väl underbyggd och ändamålsenlig.

De sakkunniga har ansett att propositionen i allt väsentligt är motiverad. De bakomliggande målen att göra förfarandena smidigare och inrätta informationstjänster har ansetts värda understöd. Noggranna och heltäckande förutsättningar för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret behövs för att säkerställa kvaliteten på avfallshanteringen. Likaså är det viktigt att förutsättningarna för godkännande av utländska och inhemska avfallstransportörer för anteckning i avfallshanteringsregistret är så enhetliga som möjligt och att bestämmelserna också tillämpas enhetligt. Både för beställarna och producenterna är det viktigt att de företag som godkänts för registret uppfyller alla de skyldigheter som är centrala med tanke på verksamheten och att man kan lita på registreringen. Förslaget tryggar också en jämlik ställning för aktörerna i branschen. Konkurrensfördelar bör inte kunna fås genom att man försummar sina skyldigheter. Ekonomiutskottet anser att det också är viktigt att regleringen är förenlig med lagen om transportservice. I fortsättningen bör man överväga att utvidga tillämpningsområdet för bestämmelserna om tillförlitlighet i 95 § 2 mom. i avfallslagen så att det utöver verksamhetsutövare också ska omfatta ansvariga personer och ägare i de aktörer som ska registreras samt deras övriga företagsverksamhet, om lagen om transportservice ändras på motsvarande sätt.

Ekonomiutskottet fäster miljöutskottets uppmärksamhet vid den oro som framfördes vid utfrågningen av de sakkunniga i fråga om tidpunkten för ikraftträdandet av det nya transportdokumentregistret. I propositionen föreslås att bestämmelserna om transportdokumentregistret ska träda i kraft den 1 september 2022. Branschens representanter har ansett att tidtabellen är rätt snabb och bedömt att den inte ger tillräckligt med tid för förberedelser eftersom företagen ännu håller på att bygga upp sina system för dataöverföring. Dataöverföringen kan inte nödvändigtvis genomföras till alla delar från och med den 1 september vilket kan utsätta företagen för försummelseförfarande. Ekonomiutskottet noterar också att regleringen till vissa delar möjliggör en längre övergångsperiod för ändringar i myndighetssystemen än för företag. De ändringar som gäller avfallshanteringsregistret, offentliga informationstjänster och lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi föreslås träda i kraft först den 1 januari 2023. Ekonomiutskottet uppmanar miljöutskottet att

Utlåtande EkUU 28/2022 rd

överväga att senarelägga tidpunkten för ikraftträdandet av transportdokumentregistret så att det reserveras tillräckligt med tid för genomförandet av dataöverföringssystemen.

Enligt 39 § i förslaget till ändring av avfallslagen kan avfallstransportören lämna uppgifter om transport av slam från slamavskiljare och slutna tankar också via transportdokumentregistret. Om det lyckas, minskar bördan när man inte behöver lämna ut överlappande uppgifter och samtidigt också avfallshanteringsmyndighetens arbetsbörda vid insamling av registeruppgifter. Enligt utredning till ekonomiutskottet garanterar den föreslagna bestämmelsen dock inte att de uppgifter som överförs till transportdokumentregistret täcker avfallshanteringsmyndighetens alla informationsbehov. Ekonomiutskottet anser att det är viktigt att säkerställa att avfallshanteringsmyndigheten kan få alla uppgifter som den behöver ur registret. Ekonomiutskottet föreslår att miljöutskottet överväger om bestämmelserna bör preciseras till denna del. Säkerställandet av datainnehållets omfattning och avfallshanteringsmyndigheternas tillgång till uppgifter förutsätter likaså en tillräcklig övergångstid, vilket också talar för att ikraftträdandet av transportdokumentregistret bör skjutas fram till ingången av 2023.

Vid ekonomiutskottets sakkunnigutfrågning har man också noterat eventuella problemsituationer som kan uppstå i samband med sådan överföring av uppgifter utan dröjsmål till det nya transportregistret som lagförslaget förutsätter. Enligt propositionsmotiven avses med detta några dagar, men representanterna för branschen har bedömt att det i praktiken kan ta lite längre, eventuellt cirka en vecka, att ta fram uppgifter vars riktighet har bekräftats. Det är motiverat att reservera tillräckligt med tid för att ta fram uppgifterna för att rätt datainnehåll ska överföras till registret och för att anteckningarna inte ska behöva korrigeras i onödan i efterhand. Ekonomiutskottet föreslår att miljöutskottet förtydligar detta i sitt betänkande.

Den föreslagna 142 b § i avfallslagen innehåller bestämmelser om en informationstjänst för producentregistret. Förslaget förbättrar transparensen och tillgången till information om de företag som har skött sitt producentansvar. Detta är motiverat för att underlätta ansvarsfullt beslutsfattande för företag och konsumenter samt i samband med offentliga upphandlingar. Utöver producenterna och producentsammanslutningarna innehåller informationstjänsten uppgifter om ett i Finland etablerat behörigt ombud som utsetts av den som förvaltar en näthandelsplattform, en i en annan stat etablerad aktör som säljer produkter till Finland genom distanshandel eller någon annan aktör som motsvarar producenten. För att säkerställa öppenhet och användbarhet är det viktigt att i informationstjänsten tydligt ange vilka produkter eller varumärken det behöriga ombudet har utsetts för att sköta. Särskilt för att trygga lika konkurrensvillkor finns det dessutom skäl att utreda ansvaret och skyldigheterna för internationella plattformar och marknadsplatser för näthandel mer exakt än vad som föreslås i propositionsmotiven. Ekonomiutskottet noterar även mer allmänt behovet av en enhetlig regleringsmiljö och ett effektivt genomförande av regleringen i fråga om näthandel inom och utanför EU.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottet föreslår

att miljöutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande EkUU 28/2022 rd

Helsingfors 18.5.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sanni Grahn-Laasonen saml
vice ordförande Hanna Kosonen cent
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Eeva Kalli cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sakari Puisto saf
medlem Janne Sankelo saml
medlem Hussein al-Tae sd
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättäinen sd
ersättare Hilikka Kemppi cent
ersättare Riitta Mäkinen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.